

Ocena ryzyka zawodowego

Autor: Marek Gałusza

(na podstawie I. Romanowska-Słomka, A. Słomka – Ocena ryzyka zawodowego)

Definicje

Ryzyko zawodowe

prawdopodobieństwo wystąpienia niepożądanych zdarzeń związanych z wykonywaną pracą, powodujących straty, w szczególności wystąpienia u pracowników niekorzystnych skutków zdrowotnych, w wyniku zagrożeń zawodowych występujących w środowisku pracy lub sposobu wykonywania pracy

Analiza ryzyka

badanie ryzyka obejmujące określenie charakterystyki obiektu, identyfikację zagrożeń i szacowanie ryzyka

Ocena ryzyka

proces analizowania ryzyka i wyznaczania dopuszczalności ryzyka, obejmujący:

- analizę ryzyka,
- wartościowanie ryzyka,
- decyzję o akceptacji ryzyka lub działaniach w zakresie jego redukcji

Szacowanie ryzyka

nadanie materialnej cechy elementom ryzyka; przyporządkowanie wartości parametrom ryzyka:

- ocenienie prawdopodobieństwa wystąpienia zdarzenia niebezpiecznego powodującego określone straty,
- określenie stopnia możliwych skutków (strat, konsekwencji związanych ze zdarzeniem).

Wartościowanie ryzyka

formułowanie sądu o ryzyku; określanie wartości ryzyka według przyjętych kryteriów

Kiedy wykonujemy ocenę ryzyka zawodowego:

- tworzenie nowych stanowisk pracy
- wprowadzanie zmian na stanowiskach pracy
- zmiana dopuszczalnego poziomu czynników środowiska pracy
- zmiana w zastosowaniu środków ochrony
- wykonywanie prac przez obcych pracowników

Cele oceny ryzyka zawodowego

Cel podstawowy

- skuteczne zapobieganie skutkom zagrożeń zawodowych. a najlepiej wyeliminowanie ryzyka

Cele szczegółowe

- identyfikacja zagrożeń na stanowisku pracy i związanego z nimi ryzyka zawodowego
- dopasowanie środków ochrony do zidentyfikowanych zagrożeń
- odpowiedni wybór materiałów, wyposażenia stanowisk oraz organizacji stanowisk
- określenie priorytetów w eliminowaniu lub ograniczaniu ryzyka zawodowego
- zbadanie akceptowalności ryzyka i właściwego zastosowania środków ochrony
- zapewnienie ciągłej poprawy bezpieczeństwa i higieny pracy
- wykazanie znajomości ryzyka zawodowego pracownikom i organom nadzoru

Przygotowania do oceny ryzyka zawodowego:

- **zapewnienie niezbędnych zasobów**
- **wyznaczenie niezbędnych osób**
- **określenie potrzeb szkoleniowych i przeprowadzenie szkoleń osób przeprowadzających ocenę ryzyka zawodowego**
- **zapewnienie udziału pracowników w ocenie ryzyka zawodowego**
- **zapewnienie osobom oceniającym ryzyko zawodowe dostępu do potrzebnych informacji**
- **sporządzenie wykazu stanowisk oraz wykonanie ich analizy**
- **określenie sposobu informowania o ryzyku zawodowym**

Przykładowa treść informacji o ryzyku zawodowym:

- charakterystyka stanowiska pracy
- informacja o zagrożeniach wraz z ich charakterystykami
- skala ryzyka
- charakter ryzyka, jego stałość, mierzalność, postrzegalność
- skutki ryzyka – wypadkowe, chorobowe
- prawdopodobieństwo, z jakim skutki te mogą wystąpić
- sposób, w jaki może dojść do kontaktu z zagrożeniami
- zasady ochrony przed zagrożeniami oraz kontroli ryzyka
- sposób reagowania pracowników w sytuacjach zagrożenia

Algorytm oceny ryzyka zawodowego:

- **analiza ryzyka:**
 - określenie charakterystyki stanowiska pracy,
 - identyfikacja zagrożeń,
 - szacowanie ryzyka
- **wartościowanie ryzyka** (określenie wartości ryzyka)
- **ograniczanie lub eliminowanie ryzyka:**
 - wybór działań ograniczających lub eliminujących ryzyko,
 - realizacja działań ograniczających lub eliminujących ryzyko

Dokumentacja oceny ryzyka zawodowego:

- **charakterystyka stanowiska pracy**
- **informacje dotyczące identyfikacji zagrożeń**
- **szacowanie parametrów ryzyka i jego wartościowanie**
- **kryteria akceptacji oraz poziom ryzyka akceptowalnego**
- **konieczne środki ochrony**
- **wynik oceny ryzyka oraz zalecenia monitorowania ryzyka**
- **przepisy, normy lub wytyczne stosowane przy ocenie ryzyka**

Metody oceny ryzyka zawodowego

matryce ryzyka

wskaźniki ryzyka

grafy ryzyka

inne metody oceny ryzyka np.

- ocena ryzyka zawodowego dla czynników mierzalnych,
- analiza skutków i przyczyn błędów FMEA,
- kalkulatory ryzyka

Przy wyborze metody oceny ryzyka bierzemy pod uwagę:

- doświadczenie osoby lub zespołu wykonującego ocenę ryzyka zawodowego oraz skutki, jakie może spowodować brak doświadczenia
- informacje (parametry) opisujące warunki środowiskowe na stanowisku pracy
- dostępność, przydatność i wiarygodność informacji
- w jaki sposób parametry ryzyka wpłyną na jego ocenę
- jakie wady ma wybrana metoda

Podstawy prawne:

- rozporządzenie MPiPS z 26.09.1997 r. w sprawie ogólnych przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy